

Dubbelinterview: In de aanval?

**Gertie Papenburg (FLORON-
districtscoördinator Friesland)**

**Eind 2025 verscheen het
Landelijk Aanvalsplan Exoten.
Norbert, jij bent niet zo gechar-
meerd van die term Aanvals-
plan, toch?**

NP: "Het rapport kadert de pro-
blematiek nogal eendimensionaal:
*Als je alleen een hamer hebt, wordt
alles een spijker.* Als je het dan over
een aanvalsplan hebt, loop je het
gevaar dat je alleen nog vijanden
ziet. Ik zie heus dat er problemen
zijn, maar die zijn wel context
gebonden. Veel gebieden waar
exoten woekeren zijn al vergaand
aangetast door de mens. Boven-
dien staat de inheemse natuur niet
stil. Invasieve exoten krijgen nieuwe
vijanden. Zo is er al een roest op
Japanse duizendknoop."

ML: "We hebben heel lang ge-
wacht op dat aanvalsplan. Nu is
het er, maar het valt me wel wat te-
gen. Nou ja, wat ik dan wel positief
vind, is de focus op preventie. Er
komt zo veel op ons af. Laten we
eens naar die aanvoer kijken."

NP: "Het is moeilijk op voorhand
vast te stellen of een exoot invasief
zal zijn. Dan kun je kijken wat zo'n
soort doet in andere landen. Maar
moet je elke nieuwkomer dan
steeds met argusogen bekijken?"

ML: "Je ziet wel patronen: veel
ontsnappingsen uit tuinen en vijvers.
Voedselbossen bevinden zich ook
in het buitengebied. Wat maar
enigszins eetbaar is, wordt daar
aangeplant. Dan zie je vervolgens
Zwarte appelbes en Trosbos-
bes onze Natura2000-gebieden
insneaken.

Bij waterplanten is de impact vaak
heel groot. Watercrassula vult
een waterkolom van 1 meter diep
moeiteloos binnen een jaar. Dan
speelt ook nog dat het in natte ter-

Martijn van de Loo (ML), ecoloog
en directeur-eigenaar van Soon-
tiëns Natuurlijk Groen, een bedrijf
met de focus op onze groene leef-
omgeving én Soontiens Ecology,
een bedrijf met als specialisme het
omgaan met invasieve exoten.

Norbert Peeters (NP), universitair
docent filosofie in Wageningen; in
januari 2026 gepromoveerd op het
proefschrift 'Exoot'. Hij is kritisch op
het aanvalsplan en kijkt graag met
een historische blik.

reinen moeilijk werken is. Japanse
duizendknoop kun je uitgraven
en uitzeven, maar waterplanten
fragmenteren meteen als je ze
aanpakt. Bovendien laten werk-
zaamheden in natte gebieden veel
ongewenste sporen achter."

**Dat zag ik op Terschelling.
Is de schade dan niet groter
dan de winst?**

ML: "Dat is wel een aardig voor-
beeld. Ik ben daar namelijk al acht
jaar projectleider van. Het gaat om
echt waardevolle eilandnatuur. We
zagen hele duinvalleien vollopen
met Watercrassula, ten koste
van die eilandnatuur. We hebben
inderdaad grootschalig ingegrepen,
maar je ziet nu weer herstel. Ook
omdat we de soort inmiddels beter
begrijpen en nu met kleinere maat-
regelen toe kunnen. De biomassa
is teruggedrongen tot minder dan
één procent. Norbert had het over
roest; voor Watercrassula zoeken
we nu een galmijt. We moeten

meer op zulk parasitisme inzet-
ten, maar we weten niet hoeveel
tijd ermee gemoeid is. Zo lang
moeten we zorgen dat we onze
soorten niet kwijtraken. Ik zie be-
strijden vooral als tijd kopen. Het
is overigens niet zo dat we altijd
ingrijpen. Vaak adviseren we om
niets te doen."

NP: "Wat ook speelt, is de ver-
schraling van ons landschap. Al in
de 19^e eeuw spreekt de Neder-
landse botanicus Laurens Vuyck
de Heidemij erop aan dat we niet
al ons moeras moeten verpatsen,
dat we al zoveel aan natuurwaar-
den vernietigd hebben."

ML: "We missen ook de natuur-
lijke weerbaarheid van natuurge-
bieden. Vroeger hadden we als
het ware een Bruynzeel kleurpot-
lodendoos met honderd kleurtjes,
maar wat nu resteert aan vitale
natuur is zo'n kartonnen doosje
met vijf elementaire kleurtjes.
Daar komt dan nog eens de

In de duinen van Schiermonnikoog werkt Soontiëns Ecology aan de bestrijding van Watercrassula. Foto: Soontiëns Ecology.

stikstof bij en de klimaatverandering. Ga er maar aan staan.”

“We pakken het ook helemaal verkeerd aan in de Natura2000-gebieden. Dat is het ultieme tuinieren. We werken met kwalificerende habitattypes, maar houden geen rekening met veranderende abiotiek of met successie.”

Hebben jullie vertrouwen in wetgeving die de verkoop van risicosoorten verbiedt?

NP: “Historisch gezien wordt er al heel vroeg opgemerkt dat duizendknopen krachtige groeiers zijn. Ook van Japanse duizendknoop wordt dat vermeld. Toch zie ik dat er massaal Doorgroeide duizendknoop (*Persicaria amplexicaulis*), uit de Himalaya, met die dieprode bloemen, in de openbare ruimte aangeplant wordt. Die bloeit namelijk door tot diep in de herfst. Bieden we nieuwe kandidaten zo niet alle ruimte?”

ML: “Ik heb ook een tuincentrum.

Wij zetten sterk in op inheemse soorten. Dat is wel heel lastig want je wilt ook een bepaalde ‘beeldkwaliteit’ en inheemse soorten storten vaak al in de zomer in. Ik ben geen tegenstander van exotische tuinplanten en cultivars. Neem al die uitheemse klokjes. Het maakt klokjesbijen helemaal niet uit wat voor klokje het is. Veel van die soorten leveren veel nectar en functioneren ecologisch prima. Vaak weten we ook best of zulke soorten zich invasief gedragen. Wat mij dan verbaast, is dat Watercrassula niet al twintig jaar geleden verboden is. Daar had niemand een boterham minder om gegeven. Die plant veroorzaakt zoveel schade. Maar onze overheid heeft grote moeite met verbieden.”

NP: “Wij zijn een echt aquariumland. In de 19^e eeuw kwam dat op, met het ‘aqua vivarium’. In die tijd begint men ook door te krijgen dat die ‘per ongelukke’ invoer best wel hoog is. We hebben het vaak niet

door. Hoeveel mensen denken na over wat er gebeurt als je het ene ecosysteem in een ander ecosysteem kiepert? Dat zie je ook met campingadventieën: dat je je tent in Spanje inpakt en dat er zaden uitrollen als je die hier weer uitpakt.”

ML: “In Brabant denken we voor voedselbossen nu aan positieflisten: als je soorten aanplant, denk dan vooral aan die en die soorten en vergeet deze... Een positieve boodschap in plaats van zeggen wat je niet moet doen.”

NP: “Soms denk ik: al in de 19^e eeuw wees Darwins vriend Charles Lyell erop dat we niet alleen planten verslepen, maar ook natuurlijke migraties verstoren of verhinderen. Dat blijft vandaag de dag onderbelicht. Jammer ook dat invasieve exoten zoveel aandacht krijgen, terwijl de inheemse flora er vaak bekaaid vanaf komt. Tijd voor een lofzang op de wilde flora, in plaats van een klaagzang over de verwilde flora?”